

Les proves d'admissió als estudis de Mestre: Arestes i oportunitats

 Miquel F. OLIVER-TROBAT

Degà de la Facultat d'Educació
de la Universitat de les Illes Balears
m.oliver@uib.cat

<https://orcid.org/0000-0001-6279-8941>

Des de la publicació de l'article pioner de Knight (1922) fins a l'actualitat, són ja més de cent anys de recerca sobre la selecció dels aspirants a docents, i el tema continua mostrant arestes. I és que no és una tasca senzilla identificar els candidats amb els atributs que permetin predir que són idonis per a formar-se per a la docència. Per altra banda, tampoc és cosa senzilla fer veure als polítics, a la comunitat educativa i a la societat en general, de la conveniència d'establir proves selectives.

Tot i que a molts països –Estats Units, Regne Unit, Finlàndia, Canadà, Singapur, Taiwan, Israel, entre d'altres– les proves d'admissió específiques per a estudiar de docent es consideren un element fonamental per a la millora de la qualitat de l'ensenyament, a l'Estat espanyol, les universitats que les apliquen no arriben a la vintena.

És cert que en el sí de la comunitat educativa de cada cop hi ha més acord en la conveniència de la seva aplicació, com queda testimoniats amb el posicionament del Foro de Sevilla (2014), la Conferència de Decanos/as de Educación (2017), la REDE – Red por el Diálogo Educativo (2018) i el Grupo Palma (2018). Per altra banda, encara que de forma tímida, creix la recerca acadèmica sobre el tema. Tot i això, manca l'adopció d'una política clara i contundent sobre el tema per part de les universitats (que són les que tenen les competències de l'admissió) i els governs, estatal o autonòmics.

Al marge d'algunes iniciatives d'universitats privades (Universidad de Nebrija, Universidad Pontificia de Comillas, Universidad Loyola, Universidad de Deusto, Mondragon Unibertsitatea, entre d'altres), a l'Estat espanyol destaquen dues iniciatives singulars: la del Programa de Millora i Innovació en la Formació de Mestres (MIF) a Catalunya i la del Programa de Millora de la Formació Inicial dels estudis de mestre i de professorat de secundària (PM_FIP) a Balears. Ambdues propostes adopten les proves d'admissió no com a element aïllat sinó relacionat amb altres que, amb una perspectiva sistèmica, apunten a la millora de la formació inicial i de la professió docent.

Cal assenyalar, en relació a la primera iniciativa, que entre les diverses mesures del Programa MIF, promogut per la Generalitat i el Consell Interuniversitari de Catalunya, destaca

la implementació, a partir de l'any 2017, de les Proves d'Aptitud Personal. Aquestes proves són exclusivament de selecció cognitiva i es realitzen de forma escrita. Cal remarcar que el MIF no només aborda la millora de la formació inicial de forma coordinada entre totes les universitats, sinó que també ho fa amb un grapat de mesures interrelacionades: l'ajust entre l'oferta i la demanda, la justícia social, l'equitat i la millora dels estudis de forma coordinada, entre d'altres.

Pel que respecta a la segona iniciativa, cal remarcar que la Universitat de les Illes Balears ha implementat les Proves d'Aptitud Personal a partir de l'any 2021 com una de les actuacions contemplades en el Programa de Millora de la Formació Inicial dels estudis de mestre i de professorat de secundària (PM_FIP), creat l'any 2015. Es tracta d'unes proves que inclouen, com en el cas del Programa MIF, una fase cognitiva. Però també incorpora una fase de selecció mixta (cognitiva i no cognitiva) que es desenvolupa de forma oral mitjançant una entrevista i una videopresenciació (es tracta d'una adaptació del perfil escrit –*Written profile*– en format videogràfic).

Els resultats de les dues experiències mostren paral·lelismes amb els resultats d'altres experiències internacionals i comencen a donar el seus primers fruits en la millora i la qualitat de la formació inicial dels docents.

Poden aquests dos models aplicar-se a totes les universitats públiques de l'Estat espanyol? Nosaltres pensem que sí, a partir, però, de les consideracions que tot seguit assenyalarem.

La primera és la necessitat de no entendre les proves d'admissió com a iniciatives aïllades de millora. Sigui quin sigui el model que es pretengui aplicar, les proves s'han d'acompanyar de mesures de política educativa com l'atracció de candidats motivats i pre-competents, sistemes d'accés a la funció docent lligats a la pràctica professional, sistemes de provisió que potenciïn la formació d'equips docents estables, l'establiment d'una carrera docent que permeti optimitzar les competències del professorat expert en la formació inicial i permanent, entre d'altres.

La segona consideració és la necessitat d'acceptar que no hi ha cap incompatibilitat entre el deure de les universitats de garantir els millors professionals per a formar als ciutadans del futur i el dret de l'alumnat a accedir als estudis superiors. Sembla cosa fàcil tenir-ho clar, però els fets són tossuts: a Catalunya, per exemple, les universitats privades abandonaren el programa al·legant que suposava una barrera per a l'accés de molts d'alumnes.

També volem posar en valor el procés seguit per a dissenyar les dues experiències, la catalana i la balear, aquí reflectides. En ambdós casos s'ha seguit un escrupolós procés de recerca que s'ha basat en l'evidència. Cal valorar les experiències que es basen en allò que funciona i que ha donat bons resultats i que a més a més llavors genera coneixement i permet seguir avançant en la millora.

En el món educatiu estam poc acostumats a aplicar l'evidència científica, i molt menys si es tracta de transformar macro polítiques que ens facin sortir de la nostra zona de confort. No obstant això, cal persistir en la recerca i en la innovació, alhora que hem d'avançar també en la comunicació de la recerca i dels seus beneficis. Tots plegats ens hi jugam molt.

Referències

- Conferencia de Decanos/as de Educación. (2017). *Documento de la Conferencia Nacional de Decanos/as y Directores/as de Educación sobre la formación y el acceso a la profesión docente*. <http://www.conferenciadecanoseducacion.es/wp-content/uploads/2018/02/documento-conferencia-decanos-desarrollo.pdf>
- Foro de Sevilla. (2014). *El profesorado y su formación como actores necesarios y comprometidos con la educación pública*. Recuperat de https://www.aulalibre.es/IMG/pdf_documento_sobre_el_profesoradio_Foro_de_Sevilla_200314_1_.pdf
- Grupo Palma. (2018). *La Universidad y la formación inicial del profesorado*. http://www.grupopalmaedu.org/documento_grupo_palma.pdf
- Knight, F.B. (1992). *Qualities related to success in elementary school teaching*. *The Journal of Educational Research*, 5(3), 207-216.
- REDE (2018). *La profesión docente a debate*. https://www.dialogorede.es/wp-content/uploads/2019/03/MdD_documentobase_debatepublico.pdf